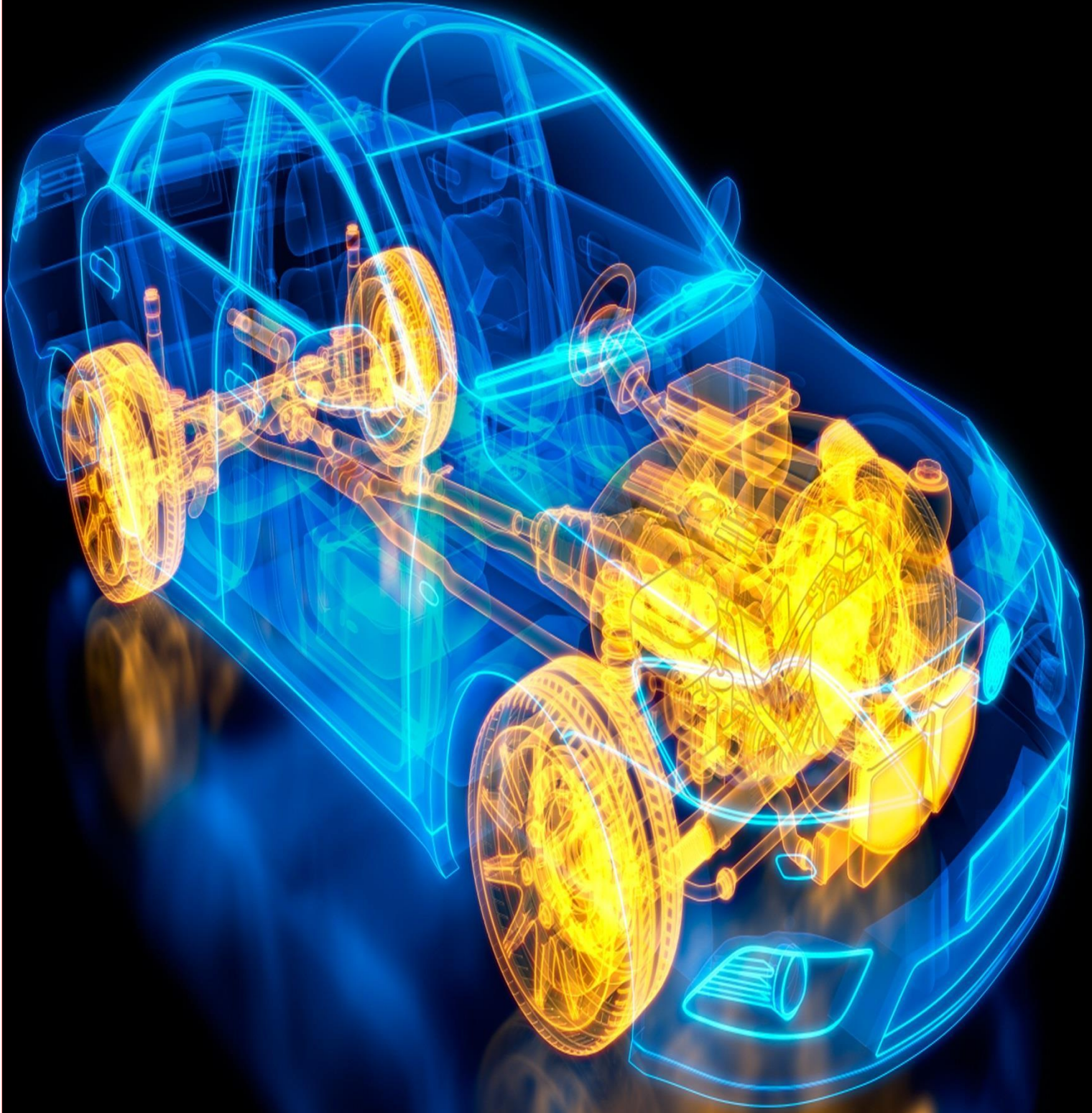

SATSO

SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI
TİCARET VE BELGELER SERVİSİ

SAKARYA İLİ OTOMOTİV SEKTÖRÜ BİLGİLENDİRME RAPORU

OCAK 2021

Türkiye’de temelleri 1960’lı yıllara dayanan otomotiv sektörü; yabancı şirketlerin Türk müteşebbisler ile birlikte kurduğu ortaklıklarla, montaja dayanan üretimden yıllar içerisinde Ar-Ge ve tasarım yeteneğine sahip, daha fazla yerli üretim girdilerine önem veren ve katma değeri yüksek duruma gelmiştir. Günümüzde Avrupa’nın en büyük hafif ticari araç üreticisi olan Türkiye, otomotiv üretiminde dünyada 14. sırada yer almaktadır.

Otomotiv sektörü üretimde bulunduğu ekonomiye yüksek katma değer sağlayan, teknolojik gelişmeleri hızlandıran, ihracat kanalıyla döviz geliri kazandıran, müşterisi olduğu birçok sektörün gelişimine katkıda bulunan, tedarik sağladığı inşaat ve turizm gibi imalat sanayiini destekleyen sektörlerle savunma, ulaştırma ve altyapı gibi stratejik alanları geliştiren, lokomotif niteliğinde sektörler arasında yer almaktadır.

Teknoloji ve ilaç endüstrisinin hemen ardından dünya Ar-Ge yatırımlarının büyük bir bölümünün sahibi olan otomotiv sektörü İlimiz için de en önemli üretim kalemi olma özelliğini yıllardır korumaktadır. Dünyada elektrikli araçların geliştirilmesi ve otonom araçların imalatı yönündeki çalışmaların hız kesmeden devam etmesi, özellikle yedek parça üretiminde bir devrim sayılabilecek 3D (katmanlı) üretim olanaklarını verimli bir biçimde kullanmaya yönelik yatırımların yapılması otomotiv sektörünün ilgi kaybetmeden ve büyüyerek önümüzdeki uzun yıllar boyunca da en önemli sektörlerin başında olacağı öngörülmektedir.

Ülke olarak, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmek ve yerli teknolojiler geliştirmek gibi hedeflerimizin olması açısından önemli bir dönüşümün eşiğindeyiz ve bu dönüşümün en önemli sektörlerinden birini de hiç şüphesiz otomotiv endüstrisi oluşturuyor. 2018 yılı “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde ilk 10’da 5 otomotiv şirketi yer alıyor. Bütün bu şirketler, kendi alanlarında dünyanın önde gelen temsilcileri ve mükemmelliyet merkezleri konumundalar.

2018 yılında Türkiye’de otomotiv sanayisinin araç üretimi 1,55 milyon adet seviyelerinde gerçekleşti. Üretilen bu araçların %85’i ihraç edilirken, üretimden ihraç oranı 2017 yılına kıyasla %7 artarak 1.318.000 civarına yükseldi. Miktar bazında, Türk otomotiv sanayi üreticileri, 2017 yılında, 32,2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirerek dış ticaret dengesine önemli katkıda bulundu. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, geçtiğimiz yıl en fazla ihracat yapan ilk 5 şirketin içinde 4 adet otomotiv şirketi yer alıyor. 2018 yılı sektörel ihracat sıralamasında birinci olan otomotiv sanayisi, 13 yıldır bu başarıyı tekrarlıyor. Aynı dönemde, otomotiv sanayisindeki AR-GE istihdamı ve patent başvurularında da ciddi artış gözlemlenmiş; 141 Ar-Ge ve tasarım merkezi ile otomotiv sektörü en çok AR-GE ve tasarım merkezi barındıran sektörlerimizden olmuştur.

Beklentilere göre, üretim, uzun vadede lokal üreticiler tarafından arttırılan yatırımlara ek olarak hem Avrupa hem de Orta Doğu piyasalarındaki olumlu ihracat performansı ile güçlenecektir. Aşağıda, Türkiye’nin güçlü yönleri ve fırsatlar şu şekilde özetlenmektedir.

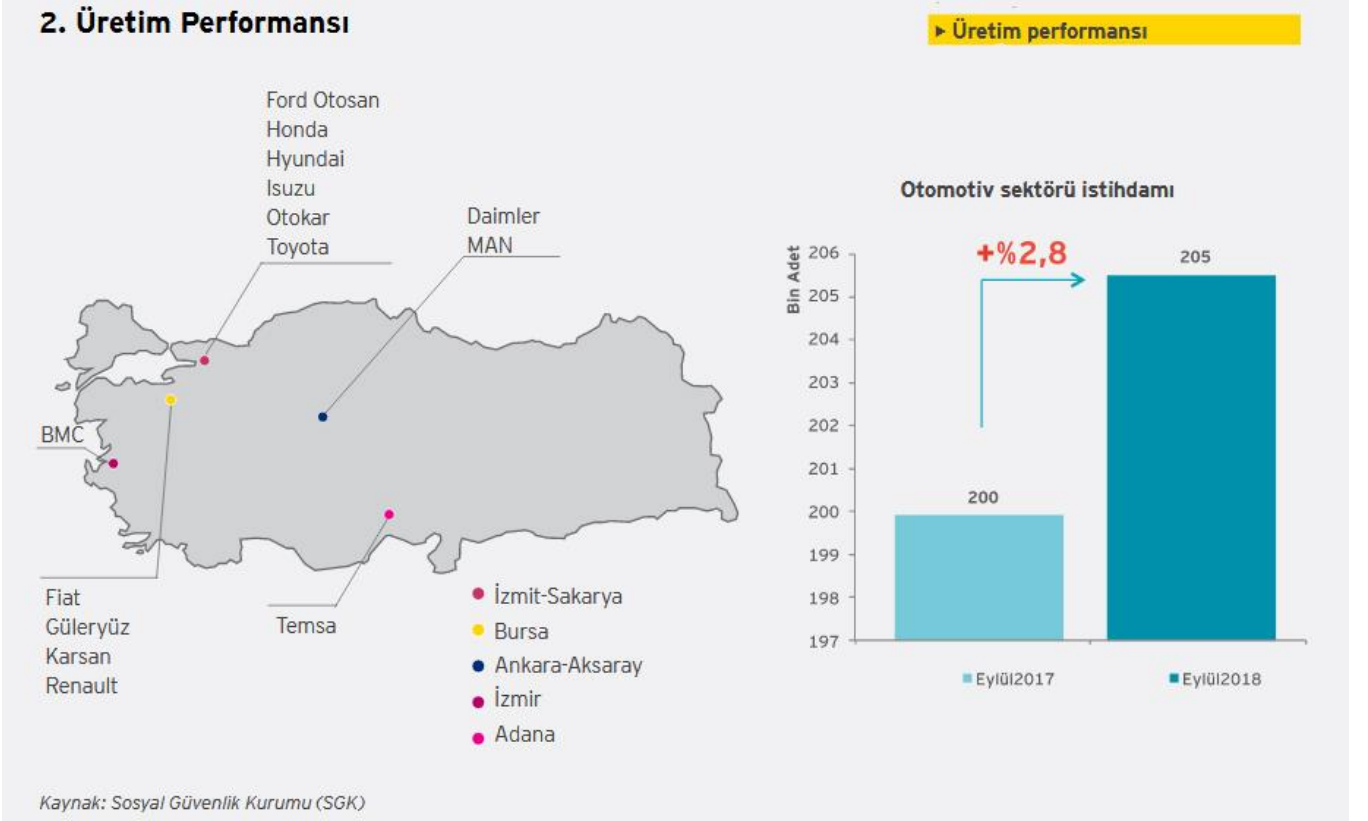
1. Fırsatlar

- Türkiye'nin Avrupa, Asya, Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgelerine yakınlığı ülkeye bir lojistik ve ihracat merkezi olarak güçlü bir rekabetçi avantaj sağlamaktadır.
- Türkiye'nin düşük maliyetli ve göreceli olarak iyi eğitilmiş bir iş gücü mevcuttur.
- Hızla büyüyen bir orta sınıf ve yüksek popülasyon ülkenin pozitif satış görünümünü desteklemektedir.
- Orta vadede lüks markalar için yükselen talep ile geniş kitlelere hitap eden markalar için yüksek talep bulunmaktadır.
- Türk otomotiv sektörünün ihracat odaklı özelliği ve ülkenin coğrafi konumu tedarikçiler için birçok fırsat sunmaktadır.
- Avrupa piyasasındaki iyileşme eğiliminin Türk ihracatçıları için talep artışını desteklemektedir.
- 2018-2027 periyodu için yıllık sıfır araç satışlarında %2.7 büyüme beklenmekte olup, bunun etkisiyle ilgili dönemin sonuna kadar toplam sıfır araç satışlarının 1.25 milyon adetini üstüne çıkacağı öngörülmektedir.

2. Son dönem vergi düzenlemeleri Binek otomobil satışlarının özellikle Özel tüketim Vergisi (ÖTV) ve yıllık Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) gibi yüksek vergiler tarafından baskılanmasının engellenmesi adına Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Ekim 2018'de ticari araçlarda 31.12.2018 tarihine kadar KDV indirimi ve yine 31.12.2018 tarihine kadar 1600cc ve daha düşük motor gücü olan araçların maliyetini büyük ölçüde azaltan ÖTV indirimine gidilmiştir. 2018 yılının ilk beş ayında Türkiye'deki toplam araç piyasasının %96'sından fazlası 1600cc içten yanmalı motora sahip araç kategorisinden meydana geldiğinden dolayı söz konusu kategorideki araçların fiili olarak ödenen vergilerinde yüzde onluk bir azalma görülmüştür.

3. Son dönem yatırımları Türkiye'de son dönemde Hyundai Motor, Fiat Chrysler Automobiles (FCA) ve Toyota Motor gibi otomobil üreticileri 2027 yılına kadar olan önümüzdeki 5 yıllık tahmin dönemi nedeniyle artan üretim kapasiteleri ile ülkede yatırımda bulunmaya devam etmektedir. Bu yatırımlar 2018 ile 2027 arasında Türkiye'deki binek otomobil üretiminde ortalama yıllık büyümeye %0.9 oranında katkıda bulunacaktır. Renault Motor ayrıca Clio alt-kompakt aracının üretimini daha fazla Türkiye'ye yönlendirmeyi planlamaktadır. Bu yeni üretim planı uyarınca, Fransız otomobil üreticisinin Clio modelinin global üretiminin %94'ü Türkiye ve Slovenya'daki tesisler tarafından gerçekleştirilecektir. Söz konusu duyurular daha önceden orijinal ekipman üreticileri tarafından deklare edilen ve uygulanmaya devam eden büyük uzun dönem yatırımları takip etmektedir. Örneğin, Toyota Motor'un Türk iştiraki Toyota Otomotiv, Türkiye tesislerinin üretim hacmini 2017 yılında yeni Toyota C-HR hibrit SUV modelinin tanıtımı ile kayda değer bir şekilde arttırmıştır. Şirket daha büyük bir yatırım planı olan ve Toyota'nın yıllık üretim kapasitesini yıllık 150.000 araçtan 280.000 araca çıkaracak olan 470 milyon USD tutarında Türk yatırımının bir parçası olarak Sakarya'da yer alan fabrikasına 350 milyon EUR tutarında (396 milyon USD) bir yatırım yapmıştır. SUV modeli Türkiye'de toplu üretimi yapılacak olan ilk hibrit araba konumunda olup yine Sakarya tesislerinde üretilen Corolla ve Verso modelleri ile birlikte üretilmeye devam edilecektir. Bunun öncesinde, Kasım 2014'te, Türkiye'de Koç Holding ve FCA tarafından sahip olunan Türk otomotiv üreticisi TOFAŞ 2023 yılına kadar olan yeni yolcu arabası üretiminde 520 milyon USD tutarında önceden açıklanan yatırımının üzerine 480 milyon USD

tutarında ek bir yatırımda bulunmuştur. Yatırımın nihai amacı Tofaş'ın üretimini yeni hatchback ve station vagon modellerinde yıllık 700.000 adete çıkartmaktadır.

İlimizde Proje bazlı desteklerden faydalanmaya hak kazanan otomotiv projesi: BMC

Proje bazlı desteklerden faydalanmaya hak kazanan otomotiv projeleri: BMC

BMC	Dizel motor, şanzıman ve alt sistemlerin üretimi	
	Konum:	Sakarya
	Başlangıç tarihi:	1/6/2018
	Yatırım süresi:	8 yıl
	Yatırım türü:	Sıfırdan
	Sabit yatırım tutarı:	~166.000.000 Dolar
	İstihdam:	600
Sağlanan destek unsurları:		
<ul style="list-style-type: none"> ► KDV İstisnası ► Gümrük Vergisi İstisnası ► KDV İadesi ► Kurumlar Vergisi İadesi (Vergi indirim oranı: %100, yatırıma katkı oranı: %72, yatırım süresince faydalanılabilecek destek oranı: katkı yutarının %100'ü) ► Sosyal sigortalar primi işveren hissesi desteği (10 yıl) ► Gelir Vergisi Stopaj Desteği (10 yıl) ► Nitelikli Personel Desteği (en fazla 69.000.000 TL) ► Faiz Desteği (finansman kullanım tarihinden itibaren 10 yıl süreyle ve en fazla 141.000.000 TL) ► Enerji Desteği (10 yıl boyunca tüketimin %50'si (tesis faaliyete geçtikten sonra ve en fazla 12.000.000 TL)		

SEKTÖR SEÇİMLİ İL GENEL DURUMU

SAKARYA

29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı

İL GENELİ

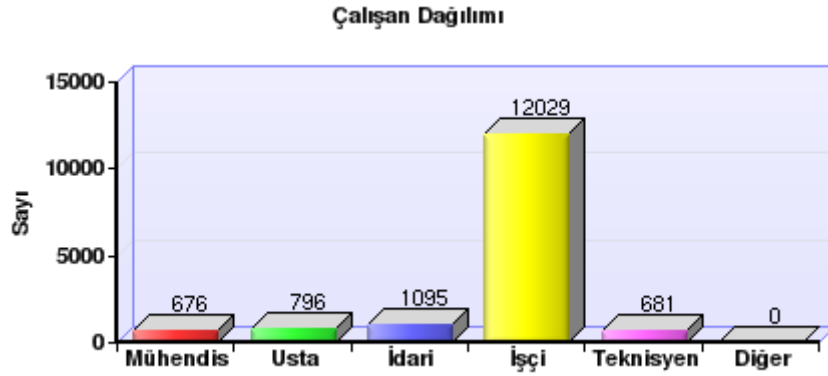
Firma sayısı :	63
Kapasite raporu sayısı :	64
Toplam çalışan sayısı :	15,277

TÜRKİYE GENELİ

Firma sayısı :	1,887
Kapasite raporu sayısı :	1,993
Toplam çalışan sayısı :	215,401

İlçe Adı	Sayı
ARIFIYE	28
HENDEK	10
ADAPAZARI(M)	8
ERENLER	6
AKYAZI	3
SAPANCA	3
GEYVE	2
SERDİVAN	1

KARASU	1	İLÇE DÜZ EYİ NDE DAĞ ILIM
SÖĞÜTLÜ	1	
FERİZLİ	1	
Toplam	64	

İL BAZINDA 29.HS KODUNDA EN ÇOK ÜRETİLEN İLK 20 ÜRÜN

Sıra	Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
1	29.32.30.90.00	HS 87.01 deki Traktörler , HS 87.02 deki Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar, HS 87.03 deki Otomobili, steysin vagonlar, yarış arabaları, HS 87.04 deki Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve HS 87.05 deki Özel amaçlı motorlu taşıtlar için başka yerde sınıflandırılmamış diğer parçalar ve aksesuarlar ile bunların parçaları	12
2	29.20.23.00.00	Diğer treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork), yük taşımak için	9
3	29.20.30.90.00	Parçalar; mekanik hareket ettirici tertibatı bulunmayan treyler (römorklar), yarı treyler (yarı römorklar) ve diğer araçlar için (şasiler, karoserler, akslar hariç)	7
4	29.32.10.00.00	Motorlu kara taşıtları için koltuklar	6
5	29.32.20.90.00	Başka yerde sınıflandırılmamış karoserlerin (kabin dahil) parça ve aksesuarları	6
6	29.20.30.50.00	Karoserler; mekanik hareket ettirici tertibatı bulunmayan treyler (römorklar), yarı treyler (yarı römorklar) ve diğer araçlar için	5
7	29.31.10.00.99	Diğer ulaşım araçlarında kullanılan kablo bağlantı takımları	4
8	29.32.30.61.00	Radyatörler ve radyatör parçaları (traktörler, otomobiller, yük taşıtları, vinçli kamyonlar, itfaiye araçları, beton karıştırıcıları, çöp arabaları, püskürtme kamyonları, özel amaçlı taşıtlar ve radyoloji üniteleri için olanlar)	4

9	29.20.30.30.00	Şasiler; mekanik hareket ettirici tertibatı bulunmayan treyler (römorklar), yarı treyler (yarı römorklar) ve diğer araçlar için	3
10	29.31.10.00.01	Otomobillerde kullanılan kablo bağlantı takımları	3
11	29.20.22.50.00	Karavan, ağırlığı > 3500 kg olanlar	3
12	29.32.30.33.00	Vites kutuları ve parçaları (motorlu kara taşıtları için olanlar)	3
13	29.20.10.50.00	Kamyonların, kamyonetlerin, otobüslerin, minibüslerin, vagonların, traktörlerin, damperli kamyonların ve özel amaçlı motorlu kara taşıtlarının karoserleri (tamamen donatılmış veya tamamlanmamış karoserler, taşıma kapasitesi >= 10 kişi olanlar dahil)	3
14	29.32.30.67.00	Direksiyon simiti, direksiyon mili, direksiyon kutuları ve parçaları	3
15	29.10.44.00.00	Motorlu şasiler, traktörler, otomobiller ve temel olarak insan ve yük taşımacılığı için tasarlanmış diğer motorlu kara taşıtları ile yarış arabaları da dahil özel amaçlı taşıtlar için olanlar	2
16	29.32.30.20.97	Frenler, servo frenler ve bunların parçaları (monte edilmemiş balata veya fren padleri hariç)	2
17	29.20.22.10.00	Katlanabilir karavanlar; ağırlığı <= 750 kg olan karavanlar (yarı-treyler karavanlar dahil)	2
18	29.10.59.90.00	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı motorlu kara taşıtları	2
19	29.10.41.30.01	Dizel veya yarı - dizel motorlu yük taşıtları; 5 ton < brüt araç ağırlığı <= 12 ton olanlar - kamyonetler dahil - (damperli kamyonlar, traktörler ile radyoaktif maddeleri taşıyanlar hariç)	2
20	29.10.23.30.00	Motorlu kara taşıtları; dizel veya yarı dizel, 1500 cm³ < silindir hacmi <= 2500 cm³ olanlar (10 ve daha fazla kişi taşıma kapasiteli araçlar, kar taşıtları, golf arabaları ve benzeri özel taşıtlar hariç)	2

SAKARYA

30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı

İLÇE DÜZEYİNDE DAĞILIM

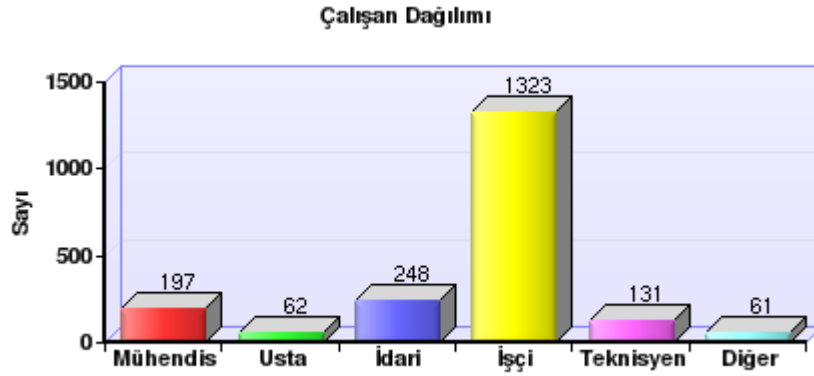
İL GENELİ

Firma sayısı :	24
Kapasite raporu sayısı :	25
Toplam çalışan sayısı :	2,022

TÜRKİYE GENELİ

Firma sayısı :	796
Kapasite raporu sayısı :	818
Toplam çalışan sayısı :	67,777

İlçe Adı	Sayı
ARİFİYE	8
ERENLER	5
SERDİVAN	4
HENDEK	3
ADAPAZARI(M)	2
PAMUKOVA	2
KARASU	1
Toplam	25

İL BAZINDA 30. HS KODUNDA EN ÇOK ÜRETİLEN İLK 11 ÜRÜN

Sıra	Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
1	30.20.40.30.00	Lokomotiflerin veya vagonların aksam ve parçaları	15
2	30.20.20.00.00	Kendinden hareketli demir yolu veya tramvay vagonları, yük vagonları ve ağır yük vagonları, bakım veya servis araçları hariç	5

3	30.20.91.00.00	Demir yolu ve tramvay lokomotifleri ve vagonlarının yenilenmesi	4
4	30.99.10.00.00	Mekanik hareket ettirici tertibatı bulunmayan araçlar (sanayi el arabaları, işportacı arabaları, bagaj arabaları, silo-arabaları, elle çekilen golf arabaları dahil) (alışveriş arabaları hariç)	3
5	30.20.40.50.00	Mekanik veya elektromekanik sinyalizasyon, emniyet veya trafik kontrol cihazları; yollar, dahili su yolları, park yerleri, liman tesisleri veya hava alanları için olanlar	3
6	30.20.32.00.00	Demir yolu/tramvay yolcu vagonları, bagaj vagonları, postane vagonları ve diğer özel amaçlı demir yolu/tramvay vagonları (demir yolu/tramvay bakım/servis araçları, kendinden hareketli olanlar hariç)	2
7	30.20.33.00.00	Demir yolu veya tramvay nakliye vagonları ve yük vagonları, kendinden hareketli olmayanlar	2
8	30.40.10.00.00	Motorize tank ve diğer zırhlı savaş araçları ve bunların parçaları	1
9	30.20.31.00.00	Demir yolu veya tramvay bakım veya servis araçları (özel amaçlı demir yolu araçları, vinçler, balast tamperler, hat döşeyiciler, test etme vagonları ve hat tetkik araçları dahil)	1
10	30.91.13.00.00	Motosiklet yanına takılan, oturmaya elverişli sepetler; içten yanmalı ileri geri hareketli pistonlu motorların dışında yardımcı motoru olan bisikletler	1
11	30.20.11.00.00	Lokomotifler, harici bir elektrik kaynağıyla çalışanlar	1

Sonuç:

Yukarıdaki veriler incelendiğinde ülkemizde lokomotif sektörlerin başında gelmekte olan otomotiv sektörünün 1960'lı yıllardan bu yana yüksek ivmeyle gelişimini devam ettirdiği görülmektedir. İlimizde bu sektörde aktif kapasite raporuna sahip olan 87 firmamız sayesinde ülke genelindeki ihracat sıralamasında 7. sırada yer almaktayız. 2019 yılının İlk çeyreğinde Türkiye'nin toplam ihracatına yüzde 3,6 katkı sunan Sakarya'da en çok ihracat, 1 milyar 243 milyon 448 bin dolarla otomotiv endüstrisinde gerçekleştirildi. Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) verilerine göre, Türkiye'de yılın ilk çeyreğinde üretilen 366 bin 260 aracın 323 bin 985'i ihraç edilirken, bu rakamda yüzde 19,6'lık oranla Sakarya'nın büyük payı oldu. Sakarya, ürettiği 71 bin 839 aracın yüzde 88,5'ine denk gelen 63 bin 572'sini ihraç etti.

İlimizde Otomotiv sektörü 17 binden fazla kişiye istihdam sağlaması açısından ilimiz üretim gücünün güçlü yönlerinden en önemlisidir. Sektörün kendini sürekli yenileyebilmesi, geliştirebilmesi amacıyla sektörün devlet teşviklerinin her bir unsurundan faydalanması hayati önem arz etmektedir. 2018 yılı itibari ile Ticaret Bakanlığı tarafından ülke genelinde 370'ten fazla Ur-Ge projesi destek almaya hak kazanmış olup, ilin geleceğine yön veren en önemli kuruluşlardan biri olan Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından otomotiv sektörüne yönelik bir Ur-Ge projesi hazırlanmasının firmalarımızın uluslararası arenada rekabetçiliğini ve ihracatını arttırması açısından çok yerinde olabileceği kanısındayız. Ur-Ge kapsamında eğitim desteği, danışmanlık desteği, 2 kişiye kadar istihdam desteği, yurt dışı pazarlama ve ticaret heyetleri (seyahat, konaklama ve organizasyon giderleri), alım heyetleri gibi çok önemli gider kalemleri bakanlık tarafından önemli ölçüde desteklenmektedir.

TİCARET VE BELGELER SERVİSİ

OCAK 2021

Kaynakça: Otomotiv Sektöründe Gündem - 2021 Özel Sayı (Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi), İSO 500 büyük sanayici listesi, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. Otomotiv Sektör Raporu, Otomotiv Endüstrisi İhracatçı Birliği web sitesi, TOBB Sanayi Kapasite Otomasyonu, invest.gov.tr.